

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

22 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
MORARU Petru
TOMA Nadejda
TIMOFTI Vladimir

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Tudor Cojocaru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016, în cauza penală privindu-i pe

ȘCHIOPU Vitalie Gheorghe, *născut la 29 septembrie 1976, originar din r-nul Strășeni, sat. Cojușna și domiciliat în mun. Chișinău, str. V. Alecsandri 106, ap. 12;*

CÎRPA Andrian Nicolae, *născut la 23 august 1977, originar și domiciliat din r-nul Strășeni, sat. Trușeni, str-la Gh. Asachi 3.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 02.07.2014 – 16.06.2015;

Instanța de apel: 10.07.2015 – 09.03.2016;

Instanța de recurs: 19.05.2016 – 22.11.2016.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 iunie 2015, Șchiopu V. și Cîrpa A. au fost achitați de sub învinuirea incriminată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, din motiv că fapta acestora nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii nominalizate, cu reabilitarea lor.

2. Prin rechizitoriu Șchiopu V. și Cîrpa A. au fost învinuiți de aceea că, la 12 martie 2009, în prima jumătate a zilei, împreună și de comun acord, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul unui împrumut pentru investirea în activitatea S.C. „Avexfruct” SRL, au creat un caracter legal al acțiunilor lor, încheind un contract de împrumut cu gajarea unui utilaj pentru producerea betonului de model BKS 50, care a fost întocmit în

biroul notarului privat „Gladîș Oleg”, ce are sediul în str. Pușkin 50A din mun. Chișinău, fără a avea scopul inițial de rambursare a sumei, au dobândit ilicit de la Creciun S. suma de 12 000 euro, echivalentul a 165 019,2 lei, cauzându-i astfel părții vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari.

Tot ei, la 12 martie 2009, în continuarea intențiilor infracționale, sub același pretext, în timp ce se aflau în fața sediului notarului privat „Gladîș Oleg”, situat pe str. Pușkin 50A din mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul unui împrumut, Cîrpa A. prin întocmirea unei recipise cu o dată ulterioară din 17 aprilie 2013, neavînd intenția de a rambursa banii însușiți, ducîndu-l în eroare asupra circumstanțelor faptice existente pe Creciun S., au însușit de la acesta suma de 10000 euro, echivalentul a 137.516 lei, cauzîndu-i părții vătămate un prejudiciu în proporții deosebit de mari.

Drept urmare a acțiunilor infracționale ale lui Șchiopu V. și Cîrpa A., aceștia au însușit de la partea vătămată Creciun S. suma de 302.535,2 lei cauzîndu-i ultimului un prejudiciu în proporții deosebit de mari.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, procurorul a încadrat, *în drept*, faptele inculpaților în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, escrocheria adică *dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvîrșită în proporții deosebit de mari*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de achitare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea sentinței din motivul ilegalității acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Șchiopu V. și Cîrpa A., să fie recunoscuți vinovați de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse de 10 ani închisoare pentru fiecare și executarea acesteia în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție și de a desfășura activități ce țin de gestionarea bunurilor pe un termen de 5 ani.

În motivarea apelului s-a indicat că, sentința de achitare este ilegală din motiv că instanța de fond a admis erori de fapt și de drept și a apreciat eronat probele administrate, iar intenția inculpaților de a însuși mijloacele bănești se demonstrează prin situația financiară precară a SRL „Avexfruct”, iar abuzul de încredere se demonstrează prin aceea că Cîrpa A. este rudă cu partea vătămată Creciun S.

Apelantul a menționat că, în vederea camuflării infracțiunii de escrocherie, inculpații au semnat cu partea vătămată un contract de societate civilă la 12 mai 2015, cu scopul de a recupera părții vătămate banii însușiți prin comiterea infracțiunii.

În opinia procurorului declarațiile inculpaților și a martorilor Cîrpa E. și Gori L. vin în contradicție cu declarațiile părții vătămate Creciun S.

Or, reieșind din declarațiile părții vătămate Creciun S., acesta *„i-a transmis suma de 22 mii euro lui Cîrpa A., în fața biroului notarului public Gladîș Oleg, cu sediul mun. Chișinău str. Pușkin 50A, suma de 22 mii euro era în două pachete*

separate, în unul - 10 mii euro, în altul - 12 mii euro. I-a transmis lui Cîrpa A. ambele pachete, iar scopul transmiterii banilor era dezvoltarea business-ului firmei „Avexfruct” SRL. Suma acordată în calitate de împrumut nu era suma indicată în contractul din 12.03.2009, reieșind din faptul, așa cum declară însăși partea vătămată, că a citit contractul, în care era indicată suma de 12 mii euro, nu a schimbat nimic, or Cîrpa A. i-a comunicat că oricum suma gajului era mult mai mare și banii vor fi restituiți în decurs de 3 luni. Consideră ca contractul de gaj și împrumut sunt dovezi de transmitere a banilor.”

Declarațiile părții vătămate se confirmă și prin declarațiile martorului Creciun A., care este soția lui Creciun S. și a specificat că soțul său i-a transmis lui Cîrpa A. ambele pachete în care se aflau banii, după care Cîrpa A. i-a transmis unul din pachete lui Șchiopu V. Soțul i-a comunicat că banii respectivi în suma de 22 mii euro, urmau a fi împrumutați pentru firma „Avexfruct” SRL. Inițial, Cîrpa A. a solicitat doar suma de 12 mii euro, peste câteva zile a mai solicitat încă 10 mii euro, iar în dimineața când urma să se facă afacerea soțul ei i-a transmis lui Cîrpa A. suma de 22 mii euro.

În opinia apelantului este paradoxal că instanța analizînd în mod obiectiv și la propria sa convingere declarațiile martorilor E. Cîrpa și V. Gori, nu le-a apreciat critic, fiind verosimile pentru ea într-u demonstrarea nevinovăției persoanelor achitate, pe cînd celelalte probe, cum sunt declarațiile părții vătămate Creciun S. și a martorilor: R. Darie și Creciun A., le-a apreciat ca fiind contradictorii, însă nu a argumentat în ce s-au manifestat contradicțiile, făcînd o descriere per ansamblul a probelor administrate în cadrul cercetării judecătorești.

De asemenea, apelantul a menționat că urmează a se da o apreciere critică declarațiilor depuse în cadrul ședinței de judecată de către martorii Cîrpa E. și Gori L. din motiv că ultimele sunt soțiile inculpaților, iar declarațiile lor au drept scop să inducă în eroare instanța, mai mult că acestea vin în contradicție cu declarațiile unui martor necointerestat și independent în cauza dată și anume Darie R.

Procurorul a susținut că însușirea mijloacelor bănești prin folosirea abuzului de încredere de către inculpați s-a realizat prin aceea că Cîrpa A. se află în relație de rudenie, fiind cumătru cu partea vătămată Creciun S., ce i-a facilitat să obțină mai lejer mijloacele bănești de la ultimul.

În opinia procurorului, inculpații încă din momentul încheierii contractului de împrumut și gaj nu aveau intenția de a restitui sumele bănești, pretinse a fi împrumutate. După ce partea vătămată a transmis banii, inculpații au început să se eschiveze de la restituirea lor și găseau diferite pretexte de inducere în eroare a părții vătămate despre termenele și motivele restituirii mijloacelor bănești.

Mai mult ca atît, procurorul susține că inculpații tacit au recunoscut faptul comiterii infracțiunii și astfel în scopul atenuării, într-o careva măsură a răspunderii penale, la 12.05.2015 au negociat și semnat cu partea vătămată un contract de societate civilă, care avea drept scop recuperarea mijloacelor bănești pretinse a fi împrumutate de la partea vătămată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016 apelul declarat de procuror a fost respins, ca nefondat, cu menținerea sentinței de achitare.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că prima instanță corect a conchis asupra achitării inculpaților, din motiv că fapta acestora nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Prin urmare, instanța a menționat că, potrivit art. 389 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, *sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate în instanța de judecată. Sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri.*

Latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie se exprimă prin fapta prejudiciabilă, alcătuită din acțiunea principală, care constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, adică sustragerea lor, și acțiunea adiacentă, care constă, în mod alternativ, în înșelăciune sau abuz de încredere.

Prin *înșelăciune*, în sensul art. 190 Cod penal, se subînțelege dezinformarea conștientă a victimei, care constă în prezentarea vădit falsă a realității sau trecerea sub tăcere a realității, când sînt ascunse faptele sau circumstanțele care trebuie comunicate.

Prin *abuz de încredere*, făptuitorul exploatează raporturile de încredere care s-au stabilit între el și victimă, ultima fiind, de regulă, proprietarul sau administratorul unei anumite mase patrimoniale.

Astfel, instanța de apel a considerat că în speță, prima instanță a stabilit corect că lipsește latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, care se realizează prin fapta prejudiciabilă constând din două acțiuni: acțiunea principală, de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane, adică sustragerea lor; acțiunea sau inacțiunea adiacentă, care constă, în mod alternativ, în înșelăciune sau abuz de încredere, și latura subiectivă a escrocheriei, care se realizează prin intenție directă și prezența scopului de profit, iar raporturile existente dintre inculpați și partea vătămată au un caracter juridic civil.

Prin urmare, cu referire la natura juridică a relațiilor dintre partea vătămată și inculpați, instanța de fond a conchis corect că în speță, a avut loc încheierea unui contract de împrumut între partea vătămată Creciun S. și „Avexfruct” SRL în persoana administratorului Șchiopu V., prin care părțile contractante și-au asumat angajamente reciproce în vederea acordării împrumutului, or, conform pct. 2.1 din contractul nominalizat, împrumutătorul s-a obligat să-i transmită împrumutatului mijloacele bănești indicate în pct. 1.1. al contractului în termen de 30 zile din momentul semnării acestuia, iar conform pct. 1.1. din contract, împrumutatul s-a obligat să restituie împrumutătorului suma împrumutată la data de 12.10.2009.

Cu referire la argumentul părții acuzării și a părții vătămate privind transmiterea banilor de către Creciun S. către Șchiopu V. și Cîrpa A., instanța de apel a specificat că, reieșind din declarațiile părții vătămate, aceasta i-a transmis suma de 22.000 euro lui Cîrpa A., banii fiind în 2 pachete separate, în unul – 10.000 euro, în altul - 12 000 euro,

iar scopul transmiterii banilor era dezvoltarea business-ului companiei „Avexfruct” SRL. Declarații similare celor date de către partea vătămată au fost depuse și de către martorul Creciu A., care este soția lui Creciu S., precum și de către martorul Darie R., care la acel moment se afla în apropiere.

În acest context, instanța de apel a specificat că instanța de fond corect a apreciat critic declarațiile martorului Darie R. or, acesta a declarat că a auzit doar despre faptul că banii transmiși erau Euro și nu a văzut bancnotele care au fost transmise, iar despre suma de 22 000 euro a declarat că știe doar din discuția lui Cîrpa A. cu Creciu S.

În afară de aceasta, declarațiile părții vătămate și ale martorilor Creciu A. și Darie R. sunt în contradicție cu cele ale lui Șchiopu V., potrivit cărora, Cîrpa A. i-a spus că un prieten de-al său, Guțu A., are nevoie urgent de 10.000 euro pe 2-3 săptămîni și că acel cumătru a acceptat să-i împrumute 10.000 euro lui Guțu A. din banii destinați ca împrumut firmei „Avexfruct” SRL, iar cînd Guțu A. va rambursa banii, urmau să-i utilizeze pentru firma „Avexfruct” SRL. Cîrpa A. i-a spus ziua cînd vor merge la notar, i-a dat datele personale ale persoanei respective și persoana achitată nominalizată a pregătit contractul de împrumut și contractul de gaj reieșind din condițiile discutate cu Cîrpa A.: Creciu S. se obligă să acorde companiei „Avexfruct” SRL un împrumut de 12.000 euro în termen de 30 zile din data semnării contractului, pe termen de 7 luni. De asemenea, Șchiopu V. a declarat că nici pînă la prezentarea la notar și nici ulterior, nu a primit de la Creciu S. bani pentru compania „Avexfruct” SRL și nici pentru el personal.

Mai mult, cu referire la transmiterea de facto a banilor, instanța de fond a conchis corect că la materialele cauzei penale lipsesc probe precum că partea vătămată Creciu S. și-a executat obligația prevăzută de pct. 2.1. din contractul de împrumut din 12.03.2009, or la materialele dosarului lipsesc înscrisuri, recipise, care ar fi dovedit transmiterea sumei de 12 000 euro, iar reieșind din declarațiile părții vătămate, banii nu au fost transmiși în prezența notarului, din motiv că acesta avea încredere în Cîrpa A.

Instanța de apel a reținut că, în textul contractului părțile au prevăzut că Creciu S. se obligă să-i transmită împrumutatului suma de 12 000 euro în termen de 30 zile din momentul semnării acestuia, dar nu la data încheierii contractului, iar după cum s-a stabilit supra, probe veridice care să demonstreze contrariul nu au fost prezentate.

Declarații similare referitor la transmiterea banilor de către Creciu S. a dat și Cîrpa A., potrivit cărora, suma de 12 000 euro a constat, de facto, în suma de 10000 euro plus dobînda oferită de către Creciu S. lui Guțu A. pentru afacerea cu cireșele, sumă pe care Guțu A. i-a transmis-o lui Cîrpa A. la sfîrșitul lunii mai a anului 2009, conform înțelegerii prealabile dintre Cîrpa A. și Creciu S. La suma de 10000 euro, Cîrpa A. a mai adăugat 9 500 euro și cu suma de 19 500 euro, a plecat în Germania, unde, la 06.06.2009, a achitat avansul pentru utilajul de la uzina de beton, primind în acest sens o recipisă în limba germană.

Astfel, instanța a relevat că aceste circumstanțe dovedesc faptul primirii de către Cîrpa A. a sumei de 10 000 euro de la partea vătămată Creciu S. în luna mai a anului 2009, prin intermediul terței persoane Guțu A., fapt care a fost recunoscut de către Cîrpa

A., dar nu la data semnării contractului de împrumut în fața biroului notarial, după cum afirmă partea vătămată.

În afară de aceasta, reieșind din materialele cauzei, la 17.04.2013, Cîrpa A., în calitate de co-fondator și co-asociat al SRL „Avexfruct”, a eliberat o recipisă părții vătămate Creciun S., prin care s-a obligat față de ultimul să-i restituie suma de 10 000 euro pînă la 30.04.2014. Totodată, acesta a garantat că, în caz că va fi în posibilitate de a restitui suma indicată în termenul stabilit, într-un termen de un an după termenul de scadență, va negocia executarea obligației restante prin novație, adică prin înlocuirea cu o altă obligație, inclusiv prin cedarea unei părți din partea socială a SRL „Avexfruct”.

Faptul eliberării recipisei nominalizate este confirmat și de către partea vătămată Creciun S., care a declarat că în recipisa din 17.04.2013, în calitate de debitor figura Cîrpa A. și SRL „Avexfruct”, iar suma indicată era de 10 000 euro cu scadența la 30.04.2014.

Astfel, reieșind din circumstanțele elucidate, instanța de apel a conchis că prima instanță legitim și întemeiat a stabilit că în acțiunile inculpaților lipsește latura obiectivă și latura subiectivă a infracțiunii de escrocherie, care se realizează prin intenție directă și prezența scopului de profit, iar raporturile existente dintre inculpați și partea vătămată au un caracter juridic civil.

Cu referire la săvîrșirea de către inculpați a acțiunilor adiacente infracțiunii de escrocherie, și anume a înșelăciunii și a abuzului de încredere, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a concluzionat că nici acestea nu și-au găsit confirmarea la judecarea cauzei, or inculpații Șchiopu V. și Cîrpa A. nu au prezentat părții vătămate Creciun S. date false și nu au ascuns vreo informație, anunțarea căreia ar fi fost obligatorie la momentul încheierii tranzacției de împrumut, circumstanțe care denotă lipsa acțiunii adiacente obligatorii de înșelăciune sau inducere în eroare a părții vătămate.

La fel, s-a menționat că instanța de fond a conchis corect că în rechizitoriu nu au fost prezentate probe care ar dovedi faptul că inculpații prin acțiunile lor au recurs la abuzul de încredere a părții vătămate or, Cîrpa A. a declarat că împreună cu partea vătămată Creciun S. au plecat în Germania pentru a-și restitui banii sau utilajul pentru care persoana achitată nominalizată a și împrumutat bani de la partea vătămată, fapt care nu a fost negat de către însăși partea vătămată.

În același context, instanța de apel a menționat că nici din declarațiile părții vătămate Creciun S. nu reiese că inculpații ar fi acționat în privința sa cu înșelăciune sau prin abuz de încredere în sensul art.190 Cod penal și din aceste considerente, urmează a fi respinse ca neîntemeiate argumentele părții vătămate precum că acțiunea de înșelăciune constă în faptul că banii nu îi sunt restituiți deja de 6 ani or, acțiunea adiacentă de înșelăciune, în contextul infracțiunii de escrocherie, urmează să fie întreprinsă pînă ce făptuitorul va obține posibilitatea reală de a se folosi sau de a dispune de bunurile dobîndite ilicit. Mai mult, însăși partea vătămată a declarat că a depus plîngere la organele de drept imediat după ce instanța a respins cererea de chemare în judecată

înaintată împotriva SRL „Avexfruct”, din motiv că și-a dat seama că banii nu îi vor fi restituiți.

Instanța de apel a mai statuat că, în acțiunile inculpaților nu a fost stabilită intenția sustragerii bunurilor altei persoane, or în speță, garantarea obligației de 12 000 euro s-a făcut printr-un gaj legal instituit, care excede cu mult valoarea obligației, dat fiind că valoarea utilajului gajat pentru garantarea executării obligațiilor asumate prin contractul de împrumut constituie 140 000 euro. Săvârșirea infracțiunii de escrocherie se realizează doar prin intenție directă, la calificarea faptei fiind obligatorie stabilirea scopului special – de profit.

Concomitent, s-a reiterat și faptul că delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil trebuie făcută luându-se în considerație atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii bunurilor către sine și prezența disponibilității efective a făptuitorului de a-și executa angajamentele, iar în speță, instanța de fond a conchis corect că angajamentul asumat de către inculpații era realizabil or, în anul 2009 aceștia activau în cadrul „Avexfruct” SRL, deținând câte 50% din capitalul social al companiei date, care posedă diferită tehnică și utilaje.

Respectiv, reieșind din circumstanțele enunțate supra, instanța de apel a ajuns la concluzia că prima instanță corect a stabilit că probele cercetate demonstrează existența unor relații contractuale reglementate de legislația civilă, modul de examinare a cărora este prevăzut de normele Codului civil, pentru care inculpații nu pot fi trași la răspundere penală, or, după cum s-a stabilit cert la data de 12.03.2009, între Creciun S. și „Avexfruct” SRL, în persoana administratorului Șchiopu V., a fost încheiat un contract de împrumut pentru suma de 12000 euro. Totodată, în scopul garantării obligației în valoare de 12 000 euro, a fost instituit gajul în privința utilajului pentru producerea betonului de model BKS 50, amplasat pe adresa șos. Balcani 9, mun. Chișinău, valoarea căruia excede suma împrumutului mai mult de 10 ori, acesta fiind estimat de către ambele părți la valoarea de 140 000 euro.

Prin urmare, în speță se atestă buna-credință a lui Șchiopu V. în exercitarea obligațiunilor asumate în calitate de administrator al „Avexfruct” SRL or, la încheierea contractului de împrumut, acesta acționa cu intenția prealabilă de restituire a mijloacelor bănești, dar nu avea scop de cupiditate, contrar argumentelor acuzării.

În afară de aceasta, s-a specificat că partea vătămată Creciun S. a întreprins inițial măsuri cu caracter civil în vederea transmiterii silite de la debitorul gajist SRL „Avexfruct”, în posesiunea sa a utilajului gajat prin contractul din 12.03.2009 și a încasării dobânzii de întârziere în sumă de 6 190,36 euro, înaintînd în acest sens, la 20.03.2013, o acțiune la Judecătoria Strășeni. Prin hotărîrea Judecătoriei Strășeni din 02.09.2013, acțiunea lui Creciun S. împotriva S.C. „ Avexfruct” SRL a fost respinsă în legătură cu expirarea termenului de prescripție extinctivă, iar reieșind din declarațiile părții vătămate, s-a adresat în instanță cu omiterea termenului de prescripție de 3 ani, din necunoașterea legii.

În afară de aceasta, reieșind din declarațiile lui Cîrpa A., acesta a întreprins măsuri în vederea stingerii obligațiilor față de partea vătămată, or după ce a constatat că nu-și va

returna banii din Germania, ca și compensație, i-a propus în loc de suma împrumutată un excavator-buldozer aproape nou, care la acel moment valora 10-12 000 euro, însă partea vătămată a refuzat, motivând că are nevoie de bani dar nu de tehnică.

La fel, dovadă a intenției lui Cîrpa A. de a stinge datoria față de partea vătămată îl constituie și faptul că ultimul, la data de 12.05.2015, a negociat cu Creciun S. un contract de societate civilă, obiectul căruia îl constituie stingerea din contul veniturilor acestei societăți civile a datoriei istorice a asociatului participant „Avexfruct” SRL în sumă de 30 000 euro față de Creciun S., sumă care include datoria de 10 000 euro cu penalitățile și dobânzile. Scopul respectiv este primordial și veniturile obținute nu vor putea fi distribuite între participanți pînă cînd datoria nu va fi stinsă.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiat și argumentul apelantului precum că prin semnarea contractului de societate civilă, inculpații și-au recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate or, semnarea contractului respectiv constituie dovada că raporturile juridice existente între partea vătămată și inculpați sunt de natură civilă, dar nu sunt generate de intenția inculpaților de a înșela sau a abuza de încrederea părții vătămate, iar în acest sens, în speță s-a stabilit cu certitudine lipsa laturii obiective a infracțiunii, respectiv lipsa înșelăciunii și implicit, lipsa scopului de cupiditate.

Contrar argumentelor părții acuzării, faptul că inculpații nu aveau surse financiare nu constituie temei pentru a-i acuza de sustragerea banilor de la partea vătămată, or nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală, principiu dat fiind regăsit și în art.1 al Protocolului 4 CEDO. Astfel, persoana nu poate fi privată de libertate în cazul în care se va demonstra că la momentul asumării anumitor obligații, cît și pe parcurs, aceasta a întreprins măsuri reale pentru a-și onora obligațiile contractuale, or, după cum reiese din materialele cauzei, astfel de măsuri au fost întreprinse, în mod repetat.

6. Nefiind de acord cu decizia pronunțată de instanța de apel procurorul a atacat-o cu recurs ordinar solicitînd casarea totală a acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În vederea argumentării celor solicitate, procurorul specifică că instanța de apel la baza deciziei de achitare unilateral a pus declarațiile inculpaților, care atît la urmărirea penală, cît și în cadrul ședinței de judecată nu au recunoscut vina, declarații care urmează a fi apreciate critic, deoarece nu coroborează cu celelalte probe prezentate de partea acuzării, fiind date cu scop de apărare și eschivare de la răspunderea penală pentru infracțiunea săvîrșită.

Prin urmare, recurentul menționează că, instanța de apel a dat o apreciere incorectă probelor prezentate de partea acuzării, nu a apreciat multilateral și obiectiv probele administrate, care dovedesc incontestabil vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii înscrinate acestora prin rechizitoriu în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Procurorul specifică că, reieșind din declarațiile părții vătămate Creciun S., acesta i-a transmis suma de 22 mii euro lui Cîrpa A., în fața biroului notarului public Gladîș Oleg, cu sediul în mun. Chișinău str. Pușkin 50A, suma de 22 mii euro era în două pachete separate, în unul - 10 mii euro, în altul - 12 mii euro. I-a transmis lui Cîrpa A. ambele

pachete, iar scopul transmiterii banilor lui Cîrpa A. era dezvoltarea business-ului firmei „Avexfruct” SRL. Suma acordată în calitate de împrumut nu era suma indicată în contractul din 12.03.2009, reieșind din faptul, așa cum declară însăși partea vătămată, că a citit contractul, în care era indicată suma de 12 mii euro, nu a schimbat nimic, întrucît Cîrpa A. i-a comunicat că oricum suma gajului era mult mai mare și banii vor fi restituiți în decurs de 3 luni, consideră că contractul de gaj și împrumut sunt dovezi de transmitere a banilor.

Declarațiile părții vătămate se confirmă și prin declarațiile martorului Creciu A., care este soția lui Creciu S. și a martorului Darie R.

Cu toate acestea, instanța analizînd în mod obiectiv și la propria sa convingere circumstanțele cauzei, declarațiile martorilor Cîrpa E. și Gori V., nu le-a apreciat critic, fiind verosimile pentru ea, la demonstrarea nevinovăției inculpaților, pe cînd declarațiile părții vătămate Creciu S. și a martorilor R. Darie și A. Creciu, le-a apreciat ca fiind contradictorii, însă nu a argumentat prin ce se manifestă contradicțiile, făcînd o descriere în ansamblul a probelor administrate în cadru cercetării judecătorești.

Recurentul menționează că urmează a da o apreciere critică declarațiilor depuse în cadrul ședinței de judecată de către martorii Cîrpa E. și Gori L., din motiv că ultimele sunt soțiile inculpaților, iar declarațiile lor au drept scop să inducă în eroare instanța de judecată, or declarațiile martorilor Cîrpa E. și Gori L. vin în contradicție cu declarațiile unui martor necointerestat și independent în cauza dată și anume Darie R.

În cauza dată, inculpații încă din momentul încheierii contractului de împrumut și gaj, nu aveau intenția de restituire a sumelor bănești, pretinși împrumutați. După ce partea vătămată a transmis banii, inculpații au început să se eschiveze de la restituirea lor, și găseau diferite pretexte de inducere în eroare a părții vătămate despre termenele și motivele restituirii mijloacelor bănești, unele fiind acel al imposibilității aducerii din Germania a unui utilaj, sau fie transmiterea sumei de 10000 euro, unei terțe persoane A. Guțu, care nu aveau nimic comun cu motivele inițiale pentru care se pretindeau că s-au luat mijloacele bănești.

Tergiversarea restituirii mijloacelor bănești de către Cîrpa A. și Șchiopu V., a fost folosit ulterior în detrimentul părții vătămate, care încercînd să-și realizeze un drept lezată, a omis termenul de prescripție, argument folosit ulterior în instanță, de partea apărării în pretinderea faptului că la caz sunt relații civile.

Mai mult ca atît, inculpații Șchiopu V. și Cîrpa A., tacit au recunoscut faptul comiterii infracțiunii și astfel în scopul atenuării răspunderii penale, la 12.05.2015 au negociat și semnat cu partea vătămată Creciu S. un contract de societate civilă, în urma realizării obiectului căruia se urmărea recuperarea mijloacelor bănești cauzate în urma comiterii infracțiunii de către inculpați.

Partea acuzării a prezentat instanței probe pertinente, admisibile și concludente, care în volum deplin dovedesc vinovăția inculpaților de săvîrșirea infracțiunii incriminate acestora în baza art. 190 alin. (5) Cod penal. La fel, se menționează că forța probatorie a acestora nu a fost pusă la îndoială de partea apărării și nu s-a indicat nici un argument sau o circumstanță care ar determina nerecunoașterea probelor prezentate de învinuire ca

lipsite de putere juridică. Respectiv, reieșind din aceste circumstanțe toate probele care s-au prezentat judecății, recurentul consideră că pot fi admise și puse la baza învinuirii și stabilirii pedepsei inculpaților.

În acest context, vina inculpaților în comiterea infracțiunii încriminate pe deplin a fost dovedită de toate probele aduse în instanța de judecată, iar instanța de judecată nu a dat o apreciere probelor prezentate de acuzare și nu le-a apreciat multilateral și obiectiv însă acestea dovedesc cu certitudine vina inculpaților.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat pe dispozițiile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, Șchiopu V. și partea vătămată Creciu S. au depus referințe privind opinia lor asupra recursului declarat de procuror.

8. Judecând recursul ordinar declarat de procuror, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi respins, ca inadmisibil, din următoarele considerente de fapt și de drept.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În conformitate cu dispoziția art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Relevante cauzei sunt și prevederile expuse de legiuitor în art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală potrivit cărora instanța urmează să adopte sentința de achitare dacă fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii.

Analizând cererea de recurs ordinar declarată de procuror, Colegiul constată că titularul acesteia invocă de drept temeiurile stipulate de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, susținând că decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu remiterea cauzei la rejudecare, dat fiind că instanța nu a dat o apreciere corespunzătoare probelor prezentate de partea acuzării și nu a apreciat multilateral și obiectiv toate probele care, în opinia sa, dovedesc cu certitudine vinovăția inculpaților de comiterea infracțiunii de escrocherie în proporții deosebit de mari.

În contextul ce urmează, avînd în vedere alegațiile formulate de recurent în cererea sa, Colegiul penal lărgit se va expune punctat asupra respingerii acestora, deoarece le consideră ca fiind invocate vădit neîntemeiat de titular și în mod repetat.

Așadar, raportat la criticele procurorului, Colegiul constată că acestea în mare parte se referă la chestiunea de apreciere a probelor, în particular recurentul obiectînd asupra faptului că instanțele de fond la adoptarea soluției de achitare în privința lui Șchiopu V. și Cîrpa A., au pus la bază doar declarațiile acestora, care însă nu coroborează cu celelalte probe aduse în sprijinul învinuirii.

Într-un prim aspect, față de cele ce preced, se impune precizarea că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire, instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se concretizează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Aprecierea probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale, iar convingerea intimă se întemeiază pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv. Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența, veridicitatea și utilitatea acestora și toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării acestora.

Însă, cu referire la faptul dacă chestiunea de apreciere a probelor poate fi invocată la această etapă a procedurilor, instanța de recurs reiterează că la etapa judecării recursului nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele ierarhic inferioare, acestea fiind atributul exclusiv al instanțelor de fond.

Din atare considerente, Colegiul penal lărgit nu va examina criticile referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente faptice, ci va verifica, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanțele de fond, corectitudinea dispunerii achitării în privința inculpaților raportat la învinuirea imputată acestora prin actul de învinuire și sesizare a instanței.

Totodată, este de notat în acest punct de analiză că, pentru a constitui caz de casare eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte să fie vădită, neîndoielnică. Eroarea gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține.

În cauza deferită judecării o atare eroare nu a fost constatată de către instanța de recurs.

Prin alte cuvinte, opozabil celor enunțate de recurent privind examinarea unilaterală a probatoriului administrat în cauză, Colegiul penal lărgit, verificând subsidiar materialele dosarului, specifică că judecând apelul instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție corectă de menținere a sentinței de achitare în privința lui Șchiopu V. și Cîrpa A., care este argumentată și corespunzătoare cumulului de probe administrate și nemijlocit verificate în ședințele de judecată în condițiile art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală și, totodată, care au fost just apreciate de instanțe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, în baza cărora s-a stabilit cu certitudine că fapta imputabilă inculpaților nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

În desfășurarea aceleiași idei, instanța de recurs specifică că, așa cum rezultă din textul deciziei atacate, instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și aceasta cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la adoptarea soluției expuse în pct. 4 al prezentei hotărâri.

În contextul în care analizăm critica cu privire la examinarea unilaterală a probelor de către instanța de apel, nu ar fi depășit să facem referire și la prevederile art. 101 alin. (3) Cod de procedură penală, unde este stipulat că nici o probă din dosar nu are o valoare prestabilită pentru instanță.

De altfel, conducându-se anume de aceste reglementări, instanța de apel a examinat toate probele din dosar și nu a dat prioritate celor în favoarea achitării inculpaților, după cum afirmă recurentul, ci coroborându-le le-a analizat în ansamblu lor, apreciind just că ele nu sunt suficiente pentru a fundamenta o acuzație penală și a-i incrimina pe inculpați de comiterea infracțiunii în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Or, simplul fapt că pot exista două puncte de vedere distincte cu privire la acest subiect nu este un motiv suficient pentru a dispune rejudecarea unei cauze penale, după cum solicită procurorul.

Pe de altă parte, în speță, după examinarea dosarului și a observațiilor recurentului, Colegiul nu poate să achieseze argumentelor acestuia precum că instanța de apel nu a apreciat la justa valoare probele din dosar și a încălcat principiul contradictorialității, dând prioritate probelor părții apărării, în detrimentul celor susținute de partea acuzării. Or, potrivit părții descriptive a deciziei recurate, se constată că instanța verificând suplimentar probele le-a descris în textul hotărârii judecătorești și le-a apreciat după propria sa convingere, precum și în coroborare cu toate materialele cauzei, ajungând la concluzia corectă despre nevinovăția lui Șchiopu V. și Cîrpa A. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

În acest sens, Colegiul penal lărgit consemnează că instanțele ierarhic inferioare, verificând cele imputate inculpaților, au statuat corect că procurorul nu și-a susținut învinuirea în sensul declarat, adică nu a acumulat și prezentat instanței probe verosimile, pertinente și concludente, care ar fi demonstrat indubitabil vinovăția lui Șchiopu V. și Cîrpa A. de comiterea infracțiunii de escrocherie în proporții deosebit de mari, iar simpla existență a unor relații contractuale între părți și neexecutarea în termen a obligațiilor rezultate din ele, nu justifică reținerea vinovăției inculpaților în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Față de cele ce preced, Colegiul consideră necesar de a reitera că, potrivit dispoziției art. 190 Cod penal, se consideră escrocherie faptele de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere.

Prin *dobândire ilicită a bunurilor* se prezumă un act opus celui licit, efectuat cu rea-credință, prin care făptuitorul obține (pentru sine sau pentru altul) transmiterea voită în proprietate, posesiune, a bunului mobil sau imobil, a altor valori străine sau dreptului asupra acestora.

Prin *înșelăciune* se înțeleg acțiunile făptuitorului de a duce în eroare, de a amăgi proprietarul prin prezentarea ca adevărate a unor fapte, evenimente sau prezentarea ca mincinoase a unor fapte, evenimente, dar care corespund adevărului sau prin tănuirea (necomunicarea) unor împrejurări care făptuitorul era obligat să le comunice.

Prin *abuz de încredere* făptuitorul folosește, în scop de a obține un bun material (bani), relațiile de încredere, de bunăvoință, de sinceritate, de siguranță a proprietarului

ori a altei persoane cu drept de a dispune de bunuri. Încrederea poate fi rezultatul diferitor circumstanțe, împrejurări în legătură cu serviciul făptuitorului, de rudenie ori de prietenie cu partea vătămată. Încrederea mai poate rezulta și din relațiile contractuale a proprietarului cu făptuitorul.

Revenind la speță, Colegiul penal lărgit constată că procurorul a pus la baza învinuirii inculpaților următoarele probe, care în opinia lui demonstrează cu certitudine săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal de către Șchiopu V. și Cîrpa A.:

- *declarațiile părții vătămate Creciu S.;*
- *declarațiile martorului Darie R., Creciu A., Cîrpa E., Gori V.;*
- *procesul-verbal de ridicare din 14.11.2013, prin care de la Creciu S. au fost ridicate următoarele acte: cerere de chemare în judecată - 2 file; preaviz pentru executarea gajului - 1 filă; extras din registrul de stat al persoanelor juridice - 1 filă; contract de împrumut nr.1 din 12.03.2009 - 1 filă; contract de gaj nr.1 din 12.09.2009 - 2 file; hotărîrea judecătorească din 02.09.2013 - 2 file; referința „Avexfruct” SRL pe cauza penală nr.2-847/13 - 5 file; confirmare de înregistrare a gajului - 1 filă; recipisă din 17.04.2013 - 1 filă; acte ce țin de contractul de credit de la „Microinvest” SRL din data de 24.06.2011 - 4 file; declarația vamală - 1 filă (a se vedea vol. I, f.d.11).*

În deplin acord cu statuările instanțelor de fond, instanța de recurs specifică că probele nominalizate supra nu demonstrează că inculpații au comis infracțiunea de escrocherie în circumstanțele descrise în rechizitoriu, mai mult acestea au confirmat încă o dată că în acțiunile inculpaților nu sunt realizate latura obiectivă și cea subiectivă a infracțiunii incriminate, deoarece acțiunile lui Șchiopu V. și Cîrpa A. nu au fost îndreptate spre însușire ilegală a averii străine, iar inculpații nu au avut scopul de cupiditate la momentul asumării obligațiilor de împrumut față de partea vătămată.

Drept urmare, corect a constatat instanța de apel că: „... în speță, prima instanță a conchis corect că lipsește latura obiectivă, care se realizează prin fapta prejudiciabilă constând din două acțiuni: acțiunea principală, care constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, adică sustragerea lor; acțiunea sau inacțiunea adiacentă, care constă, în mod alternativ, în înșelăciune sau abuz de încredere și latura subiectivă a escrocheriei, care se realizează prin intenție directă și prezența scopului de profit, iar raporturile existente dintre inculpați și partea vătămată au un caracter juridic civil.

În speță, Colegiul penal stabilește că la data de 12.03.2009, între partea vătămată Creciu S., în calitate de împrumutător și „Avexfruct” SRL, în calitate de împrumutat, a fost încheiat contractul de împrumut nr.1 din 12.03.2009 (a se vedea f.d.21, vol. I).

Conform clauzelor contractuale, obiectul contractului din 12.03.2009 l-a constituit suma de 12 000 euro, pe care „Avexfruct” SRL urma să-i restituie lui Creciu S. pînă la 12.10.2009, iar Creciu S. s-a obligat să-i transmită împrumutatului suma de 12 000 euro în termen de 30 zile din momentul semnării acestuia.

De asemenea, Colegiul constată că, la 12.03.2009, a fost încheiat contractul de gaj al bunurilor mobile între Creciu S. în calitate de creditor gajist și „Avexfruct” SRL, în calitate de debitor gajist, contract care a fost încheiat întru asigurarea obligațiilor

rezultate din contractul de împrumut din 12.03.2009, debitorul gajist grevînd cu gaj utilajul pentru producerea betonului de model BKS 50, care se afla pe adresa mun.Chişinău, şos.Balcani 9, părţile evaluînd bunul gajat cu suma de 140 000 euro (a se vedea f.d.22, vol. I).

La data respectivă, fondatori ai „Avexfruct” SRL erau Şchiopu V. şi Cîrpa A., fiecare deţinînd cîte 50% cotă-parte din capitalul întreprinderii, iar contractele au fost semnate de către administratorul statutar al „Avexfruct” SRL - Şchiopu V.

Prin urmare, cu referire la natura juridică a relaţiilor dintre partea vătămată şi inculpaţi, instanţa de fond a conchis corect că în speţă, a avut loc încheierea unui contract de împrumut între partea vătămată Creciu S. şi „Avexfruct” SRL în persoana administratorului Şchiopu V., prin care părţile contractante şi-au asumat angajamente reciproce în vederea acordării împrumutului, or, conform pct.2.1 din contract, împrumutătorul s-a obligat să-i transmită împrumutatului mijloacele băneşti indicate în pct.1.1. al contractului în termen de 30 zile din momentul semnării contractului, iar conform pct.1.1. din contract, împrumutatul s-a obligat să restituie împrumutătorului suma împrumutată la data de 12.10.2009.”

Aşadar, în cauza deferită judecăţii, corect s-a stabilit de către instanţe că nu a fost dovedit faptul că Şchiopu V. şi Cîrpa A. au dobîndit ilicit mijloacele băneşti de la partea vătămată şi că aceştia aveau intenţia preconcepută de a nu le restitui părţii vătămate.

Delimitarea infrafracţiunii de escrocherie faţă de încălcarea unor relaţii civile este subsecventă prezenţei sau lipsei scopului de cupiditate la momentul asumării obligaţiilor. În această ordine de idei, în pct. 15 al Hotărîrii Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr. 23 din 28.06.2004 cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor, s-a specificat că: „Primirea bunurilor cu condiţia îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpînire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor şi nu avea intenţia să-şi execute angajamentul asumat.

Alături de alte circumstanţe, intenţia este demonstrată prin: situaţia financiară extrem de neprielnică a persoanei, care-şi asumă angajamentul, la momentul încheierii tranzacţiei; lipsa de fundamentare economică şi caracterul nerealizabil al angajamentului asumat; lipsa unei activităţi aducătoare de beneficii, necesare onorării angajamentului; achitarea veniturilor către primii deponenţi din contul banilor depuşi de deponenţii ulteriori; prezentarea, la încheierea tranzacţiei, a unor documente false; încheierea tranzacţiei în numele unei persoane juridice inexistente sau înregistrate pe numele unei persoane de care se foloseşte o altă persoană pentru a-şi atinge interesele etc.”

Respectiv, sub incidenţa legii penale trebuie să intre doar acele încălcări care demonstrează rea-voinţă, fraudă, malversaţiune din partea făptuitorilor, ceea ce în speţa dată nu s-a confirmat.

Pe cale de consecinţă, reieşind din materialele cauzei, instanţa de recurs conchide asupra faptului că, just instanţa de fond a statuat privitor la aceea că: „În conformitate cu prevederile art.6 Cod penal, persoana este supusă răspunderii penale şi pedepsei penale

numai pentru fapte săvârșite cu vinovăție. Răspunderii penale și pedepsei penale este supusă numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea penală.

Conform alin.(1) și (2) al art.389 Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate în instanța de judecată. Sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri.”

Cu referire la argumentul părții acuzării privind transmiterea banilor de către Creciu S. către Șchiopu V. și Cîrpa A., Colegiul relevă că, reieșind din declarațiile părții vătămate, aceasta i-a transmis suma de 22 000 euro lui Cîrpa A., banii fiind în 2 pachete separate, în unul - 10000 euro, în altul - 12000 euro, iar scopul transmiterii banilor era dezvoltarea business-ului companiei „Avexfruct” SRL. Declarații similare celor date de către partea vătămată au fost depuse și de către martorul Creciu A., care este soția lui Creciu S., precum și de către martorul Darie R., care la acel moment se afla în apropiere.

În contextul enunțat supra, instanța de recurs se raliază la constatările instanțelor de fond și consideră că corect acestea au apreciat critic declarațiile martorului Darie R. or, ultimul a menționat că a auzit doar despre faptul că banii transmiși erau în euro, dar nu a văzut bancnotele care au fost transmise, iar despre suma de 22 000 euro a declarat că știe doar din discuția lui A. Cîrpa cu Creciu S.

În afară de aceasta, corect s-a menționat de instanțe că declarațiile părții vătămate și ale martorilor Creciu A. și Darie R. sunt în contradicție cu cele ale lui Șchiopu V.

Mai mult, cu referire la transmiterea de facto a banilor, instanța de fond a conchis justificat că la materialele cauzei penale lipsesc probe precum că partea vătămată Creciu S. și-a executat obligația prevăzută de pct. 2.1. din contractul de împrumut încheiat la 12.03.2009, totodată la materialele dosarului lipsesc înscrisuri, recipise, care ar fi dovedit transmiterea sumei de 12 000 euro, iar reieșind din declarațiile părții vătămate, banii nu au fost transmiși în prezența notarului, din motiv că acesta avea încredere în Cîrpa A.

Din toate cele expuse, instanța de recurs apreciază că, corect au reținut instanțele faptul că, din materialele cauzei, se confirmă indubitabil precum că, între inculpați și partea vătămată a existat o înțelegere contractuală de natură civilă, iar neexecutarea în termen a obligațiilor civile rezultate din contractul de împrumut încheiat între Creciu S. și Șchiopu V. și Cîrpa A. nu implică răspunderea penală a acestora în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

În aceste împrejurări, declarațiile inculpaților precum și contractul de împrumut și cel de gaj semnat cu partea vătămată, confirmă o dată în plus că între aceștia au existat niște relații civile, care nu pot genera obligații și responsabilități și nu fac obiectul infracțiunii de escrocherie.

Mai mult, Colegiul penal lărgit specifică că în cadrul cercetării judecătorești probele administrate pentru lămurirea faptelor și împrejurărilor cauzei sub toate aspectele în condiții de nemijlocire, publicitate și contradictorialitate, nu s-a constatat că Șchiopu V. și Cîrpa A. sunt culpabili de comiterea infracțiunii de escrocherie.

Pe cale de consecință, instanța de recurs constată că fapta cu care a fost sesizată prin rechizitoriu instanța, nu are relevanță penală, fiind de natură civilă, adică inculpații nu și-a executat obligația civilă pe care partea vătămată susține că și-au asumat-o contractual, iar neexecutarea unei obligații contractuale prin excelență nu face obiect de incidență a legii penale. De altfel, prin art. 1 din Protocolul nr. 4 din CEDO se statuează că nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală.

În esență, toate acestea conturează convingerea fermă a instanței de recurs că inculpații nu se fac vinovați de comiterea infracțiunii de escrocherie în proporții deosebit de mari imputate acestora prin actul de învinuire și cel de sesizare a instanței.

Pentru toate considerentele ce preced, Colegiul penal lărgit subliniază că soluția instanțelor de fond privitor la achitarea lui Șchiopu V. și Cîrpa A. în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, este corectă. În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și motivată, mai mult, instanța de apel a dat răspuns la toate argumentele invocate de apelant în cererea de apel, a apreciat just probatoriul administrat, specificând motivele pe care și-a întemeiat soluția, iar criticele din recursul declarat de partea acuzării și în acest aspect, sunt vădit neîntemeiate.

Colegiul penal lărgit statuează că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art.414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală, astfel că nu există careva temeiuri pentru admiterea recursului ordinar în sensul declarat de procuror.

9. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de procurorul din procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Tudor Cojocar, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016, în cauza penală privindu-i pe Șchiopu Vitalie Gheorghe și Cîrpa Andrian Nicolae.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la 22 decembrie 2016.

Președinte
Judecător
Judecător
Judecător
Judecător

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
MORARU Petru
TOMA Nadejda
TIMOFTI Vladimir

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

OPINIE SEPARATĂ

formulată de judecătorii Petru URSACHE și Ghenadie NICOLAEV conform art. 340 alin. (3) Cod de procedură penală pe cauza penală privindu-i pe ȘCHIOPU Vitalie Gheorghe și CÎRPA Andrian Nicolae

22 noiembrie 2016

mun. Chișinău

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 iunie 2015, Șchiopu V. și Cîrpa A. au fost achitați de sub învinuirea incriminată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, din motiv că fapta acestora nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii nominalizate, cu reabilitarea lor.

2. Prin rechizitoriu Șchiopu V. și Cîrpa A. au fost învinuiți de faptul că, la 12 martie 2009, în prima jumătate a zilei, împreună și de comun acord, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul unui împrumut pentru investirea în activitatea S.C. „Avexfruct” SRL, au creat un caracter legal al acțiunilor lor, încheind un contract de împrumut cu gajarea unui utilaj pentru producerea betonului de model BKS 50, care a fost întocmit în biroul notarului privat „Gladîș Oleg”, ce are sediul în str. Pușkin 50A din mun. Chișinău, fără a avea scopul inițial de rambursare a sumei, au dobândit ilicit de la Creciun S. suma de 12 000 euro, echivalentul a 165 019,2 lei, cauzându-i astfel părții vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari.

Tot ei, la 12 martie 2009, în continuarea intențiilor infracționale, sub același pretext, în timp ce se aflau în fața sediului notarului privat „Gladîș Oleg”, situat pe str. Pușkin 50A din mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul unui împrumut, Cîrpa A. prin întocmirea unei recipise cu o dată ulterioară din 17 aprilie 2013, neavînd intenția de a rambursa banii însușiți, ducîndu-l în eroare asupra circumstanțelor faptice existente pe Creciun S., au însușit de la acesta suma de 10000 euro, echivalentul a 137 516 lei, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu în proporții deosebit de mari.

Drept urmare a acțiunilor infracționale ale lui Șchiopu V. și Cîrpa A., aceștia au însușit de la partea vătămată Creciun S. suma de 302535,2 lei cauzându-i ultimului un prejudiciu în proporții deosebit de mari.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, procurorul a încadrat, *în drept*, faptele inculpaților în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, escrocheria adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de achitare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea sentinței din motivul ilegalității acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Șchiopu V. și Cîrpa A., să fie recunoscuți vinovați de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse de 10 ani închisoare pentru fiecare și executarea acesteia în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție și de a desfășura o anumită activitate ce ține de gestionarea bunurilor pe un termen de 5 ani.

În motivarea apelului s-a indicat că instanța de fond a apreciat eronat probele administrate, iar intenția inculpaților de a însuși mijloacele bănești se demonstrează prin situația financiară precară a SRL „Avexfruct”, iar realizarea laturii obiective și abuzul de încredere prin faptul că inculpatul Cîrpa A. este rudă cu partea vătămată Creciun S.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016 apelul declarat de procuror a fost respins, ca nefondat, cu menținerea sentinței de achitare.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că prima instanță corect a conchis asupra achitării inculpaților, din motiv că fapta acestora nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie, și anume lipsește latura obiectivă și latura subiectivă, iar raporturile existente dintre inculpați și partea vătămată au un caracter juridic civil.

Prin urmare, cu referire la natura juridică a relațiilor dintre partea vătămată și inculpați, instanța de fond a conchis corect că, în speță, a avut loc încheierea unui contract de împrumut între partea vătămată Creciun S. și „Avexfruct” SRL în persoana administratorului Șchiopu V., prin care părțile contractante și-au asumat angajamente reciproce în vederea acordării împrumutului, or, conform pct. 2.1 din contract, împrumutătorul s-a obligat să-i transmită împrumutatului mijloacele bănești indicate în pct. 1.1. al contractului în termen de 30 zile din momentul semnării acestuia, iar conform pct. 1.1. din contract, împrumutatul s-a obligat să restituie împrumutătorului suma împrumutată la data de 12.10.2009.

De asemenea, instanța de apel a specificat că corect au fost apreciate critic declarațiile martorului Darie R. or, acesta a menționat că a auzit doar despre faptul că banii transmiși erau în euro, dar nu a văzut bancnotele care au fost transmise, iar despre suma de 22 000 euro știe doar din discuția lui Cîrpa A. cu Creciun S. În afară de aceasta, declarațiile părții vătămate și ale martorilor Creciun A. și Darie R. sunt în contradicție cu cele ale inculpatului Șchiopu V.

Mai mult, cu referire la transmiterea de facto a banilor, instanța de fond a conchis corect că la materialele cauzei penale lipsesc probe precum că partea vătămată Creciun S.

și-a executat obligația prevăzută de pct. 2.1. din contractul de împrumut din 12.03.2009, or la materialele dosarului lipsesc înscrisuri, recipise, care ar fi dovedit transmiterea sumei de 12 000 euro, iar reieșind din declarațiile părții vătămate, banii nu au fost transmiși în prezența notarului, din motiv că acesta avea încredere în Cîrpa A.

Instanța de apel a reținut că, în textul contractului părțile au prevăzut că Creciun S. se obligă să-i transmită împrumutatului suma de 12 000 euro în termen de 30 zile din momentul semnării acestuia, dar nu la data încheierii contractului, iar după cum s-a stabilit supra, probe veridice care să demonstreze contrariul nu au fost prezentate.

Declarații similare referitor la transmiterea banilor de către Creciun S. a dat și inculpatul Cîrpa A., potrivit căroră, suma de 12 000 euro a constat, de facto, în suma de 10000 euro plus dobînda oferită de către Creciun S. lui Guțu A. pentru afacerea cu cireșele, sumă pe care Guțu A. i-a transmis-o inculpatului Cîrpa A. la sfîrșitul lunii mai a anului 2009, conform înțelegerii prealabile dintre Cîrpa A. și Creciun S. La suma de 10000 euro, Cîrpa A. a mai adăugat 9 500 euro și cu suma de 19 500 euro, a plecat în Germania, unde, la 06.06.2009, a achitat avansul pentru utilajul de la uzina de beton, primind în acest sens o recipisă în limba germană.

Astfel, instanța a consemnat că aceste circumstanțe dovedesc faptul primirii de către inculpatul Cîrpa A. a sumei de 10 000 euro de la partea vătămată Creciun S. în luna mai a anului 2009, prin intermediul terței persoane Guțu A., ceea ce a fost recunoscut de către inculpatul Cîrpa A., dar nu la data semnării contractului de împrumut în fața biroului notarial, după cum afirmă partea vătămată.

În afară de aceasta, reieșind din materialele cauzei, la 17.04.2013, Cîrpa A., în calitate de co-fondator și co-asociat al SRL „Avexfruct”, a eliberat o recipisă părții vătămate Creciun S., prin care s-a obligat față de ultimul să-i restituie suma de 10 000 euro pînă la 30.04.2014. Totodată, acesta a garantat că, în caz că va fi în posibilitate de a restitui suma indicată în termenul stabilit, într-un termen de un an după termenul de scadență, va negocia executarea obligației restante prin novație, adică prin înlocuirea cu o altă obligație, inclusiv prin cedarea unei părți din partea socială a SRL „Avexfruct”.

Faptul eliberării recipisei nominalizate este confirmat și de către partea vătămată Creciun S., care a declarat că în recipisa din 17.04.2013, în calitate de debitor figura Cîrpa A. și SRL „Avexfruct”, iar suma indicată era de 10 000 euro cu scadența la 30.04.2014.

Astfel, reieșind din circumstanțele elucidate, instanța de apel a conchis că prima instanță legitim și întemeiat a stabilit că în acțiunile inculpaților lipsește latura obiectivă și latura subiectivă a infracțiunii de escrocherie, care se realizează prin intenție directă și prezența scopului de profit, iar raporturile existente dintre inculpați și partea vătămată au un caracter juridic civil.

Cu referire la săvîrșirea de către inculpați a acțiunilor adiacente infracțiunii de escrocherie, și anume a înșelăciunii și a abuzului de încredere, instanța de apel a considerat că corect s-a ajuns la concluzia că nici acestea nu și-au găsit confirmarea la judecarea cauzei, or inculpații Șchiopu V. și Cîrpa A. nu au prezentat părții vătămate Creciun S. date false și nu au ascuns vreo informație, anunțarea căreia ar fi fost

obligatorie la momentul încheierii tranzacției de împrumut, circumstanțe care denotă lipsa acțiunii adiacente obligatorii de înșelăciune sau inducere în eroare a părții vătămate.

Instanța de apel a mai statuat că, în acțiunile inculpaților nu a fost stabilită intenția sustragerii bunurilor altei persoane, or în speță, garantarea obligației de 12 000 euro s-a făcut printr-un gaj legal instituit, care excede cu mult valoarea obligației, dat fiind că valoarea utilajului gajat pentru garantarea executării obligațiilor asumate prin contractul de împrumut constituie 140 000 euro. Săvârșirea infracțiunii de escrocherie se realizează doar prin intenție directă, la calificarea faptei fiind obligatorie stabilirea scopului special – de profit.

Concomitent, s-a reiterat și faptul că delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil trebuie făcută luându-se în considerație atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii bunurilor către sine și prezența disponibilității efective a făptuitorului de a-și executa angajamentele, iar în speță, instanța de fond a conchis corect că angajamentul asumat de către inculpații era realizabil or, în anul 2009 aceștia activau în cadrul „Avexfruct” SRL, deținând câte 50% din capitalul social al companiei date, care posedă diferită tehnică și utilaje.

Respectiv, reieșind din circumstanțele enunțate supra, instanța de apel a ajuns la concluzia că prima instanță corect a stabilit că probele cercetate demonstrează existența unor relații contractuale reglementate de legislația civilă, modul de examinare a cărora este prevăzut de normele Codului civil, pentru care inculpații nu pot fi trași la răspundere penală, or, după cum s-a stabilit cert la data de 12.03.2009, între Creciu S. și „Avexfruct” SRL, în persoana administratorului Șchiopu V., a fost încheiat un contract de împrumut pentru suma de 12000 euro. Totodată, în scopul garantării obligației în valoare de 12 000 euro, a fost instituit gajul în privința utilajului pentru producerea betonului de model BKS 50, amplasat pe adresa șos. Balcani 9, mun. Chișinău, valoarea căruia excede suma împrumutului mai mult de 10 ori, acesta fiind estimat de către ambele părți la valoarea de 140 000 euro.

Prin urmare, în speță se atestă buna-credință a lui Șchiopu V. în exercitarea obligațiunilor asumate în calitate de administrator al „Avexfruct” SRL or, la încheierea contractului de împrumut, acesta acționa cu intenția prealabilă de restituire a mijloacelor bănești, dar nu avea scop de cupiditate, contrar argumentelor acuzării.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiat și argumentul apelantului precum că prin semnarea contractului de societate civilă, inculpații și-au recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate or, semnarea contractului respectiv constituie dovada că raporturile juridice existente între partea vătămată și inculpați sunt de natură civilă, dar nu sunt generate de intenția inculpaților de a înșela sau a abuza de încrederea părții vătămate, iar în acest sens, în speță s-a stabilit cu certitudine lipsa laturii obiective a infracțiunii, respectiv lipsa înșelăciunii și implicit, lipsa scopului de cupiditate.

6. 6. Nefiind de acord cu decizia pronunțată de instanța de apel procurorul a atacat-o cu recurs ordinar solicitînd casarea totală a acesteia, cu remiterea cauzei la judecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În vederea argumentării celor solicitate, procurorul specifică că instanța de apel la baza deciziei de achitare unilateral a pus declarațiile inculpaților, care atît la urmărirea penală, cît și în cadrul ședinței de judecată nu au recunoscut vina, declarații care urmează a fi apreciate critic, deoarece nu coroborează cu celelalte probe prezentate de partea acuzării, fiind date cu scop de apărare și eschivare de la răspunderea penală pentru infracțiunea săvîrșită.

Prin urmare, recurentul menționează că, instanța de apel a dat o apreciere incorectă probelor prezentate de partea acuzării, nu a apreciat multilateral și obiectiv probele administrate, care dovedesc incontestabil vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii înscrinate acestora prin rechizitoriu în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Procurorul specifică că, reieșind din declarațiile părții vătămate Creciu S., acesta i-a transmis suma de 22 mii euro lui Cîrpa A., în fața biroului notarului public Gladîș Oleg, cu sediul în mun. Chișinău str. Pușkin 50A, suma de 22 mii euro era în două pachete separate, în unul - 10 mii euro, în altul - 12 mii euro. I-a transmis lui Cîrpa A. ambele pachete, iar scopul transmiterii banilor lui Cîrpa A. era dezvoltarea business-ului firmei „Avexfruct” SRL. Suma acordată în calitate de împrumut nu era suma indicată în contractul din 12.03.2009, reieșind din faptul, așa cum declară însăși partea vătămată, că a citit contractul, în care era indicată suma de 12 mii euro, nu a schimbat nimic, întrucît Cîrpa A. i-a comunicat că oricum suma gajului era mult mai mare și banii vor fi restituiți în decurs de 3 luni, consideră că contractul de gaj și împrumut sunt dovezi de transmitere a banilor.

Declarațiile părții vătămate se confirmă și prin declarațiile martorului Creciu A., care este soția lui Creciu S. și a martorului Darie R.

Cu toate acestea, instanța analizînd în mod obiectiv și la propria sa convingere circumstanțele cauzei, declarațiile martorilor Cîrpa E. și Gori V., nu le-a apreciat critic, fiind verosimile pentru ea, la demonstrarea nevinovăției inculpaților, pe cînd declarațiile părții vătămate Creciu S. și a martorilor R. Darie și A. Creciu, le-a apreciat ca fiind contradictorii, însă nu a argumentat prin ce se manifestă contradicțiile, făcînd o descriere în ansamblul a probelor administrate în cadru cercetării judecătorești.

Recurentul menționează că urmează a da o apreciere critică declarațiilor depuse în cadrul ședinței de judecată de către martorii Cîrpa E. și Gori L., din motiv că ultimele sunt soțiile inculpaților, iar declarațiile lor au drept scop să inducă în eroare instanța de judecată, or declarațiile martorilor Cîrpa E. și Gori L. vin în contradicție cu declarațiile unui martor necointerestat și independent în cauza dată și anume Darie R.

În cauza dată, inculpații încă din momentul încheierii contractului de împrumut și gaj, nu aveau intenția de restituire a sumelor bănești, pretinși împrumutați. După ce partea vătămată a transmis banii, inculpații au început să se eschiveze de la restituirea lor, și găseau diferite pretexte de inducere în eroare a părții vătămate despre termenele și motivele restituirii mijloacelor bănești, unele fiind acel al imposibilității aducerii din Germania a unui utilaj, sau fie transmiterea sumei de 10000 euro, unei terțe persoane A. Guțu, care nu aveau nimic comun cu motivele inițiale pentru care se pretindeau că s-au luat mijloacele bănești.

Tergiversarea restituirii mijloacelor bănești de către Cîrpa A. și Șchiopu V., a fost folosit ulterior în detrimentul părții vătămate, care încercînd să-și realizeze un drept lezat, a omis termenul de prescripție, argument folosit ulterior în instanță, de partea apărării în pretinderea faptului că la caz sunt relații civile.

Mai mult ca atît, inculpații Șchiopu V. și Cîrpa A., tacit au recunoscut faptul comiterii infracțiunii și astfel în scopul atenuării răspunderii penale, la 12.05.2015 au negociat și semnat cu partea vătămată Creciun S. un contract de societate civilă, în urma realizării obiectului căruia se urmărea recuperarea mijloacelor bănești cauzate în urma comiterii infracțiunii de către inculpați.

Partea acuzării a prezentat instanței probe pertinente, admisibile și concludente, care în volum deplin dovedesc vinovăția inculpaților de săvîrșirea infracțiunii incriminate acestora în baza art. 190 alin. (5) Cod penal. La fel, se menționează că forța probatorie a acestora nu a fost pusă la îndoială de partea apărării și nu s-a indicat nici un argument sau o circumstanță care ar determina nerecunoașterea probelor prezentate de învinuire ca lipsite de putere juridică. Respectiv, reieșind din aceste circumstanțe toate probele care s-au prezentat judecății, recurentul consideră că pot fi admise și puse la baza învinuirii și stabilirii pedepsei inculpaților.

În acest context, vina inculpaților în comiterea infracțiunii incriminate pe deplin a fost dovedită de toate probele aduse în instanța de judecată, iar instanța de judecată nu a dat o apreciere probelor prezentate de acuzare și nu le-a apreciat multilateral și obiectiv înșă acestea dovedesc cu certitudine vina inculpaților.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat pe dispozițiile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 22 noiembrie 2016 a fost respins, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de procurorul din procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Tudor Cojocaru, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016, în cauza penală privindu-i pe Șchiopu Vitalie Gheorghe și Cîrpa Andrian Nicolae.

8. Cu soluția adoptată de majoritatea judecătorilor completului de judecată a instanței de recurs nu suntem de acord reieșind din considerentele de fapt ce urmează.

În opinia noastră, recursul ordinar declarat de procurorul din procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Tudor Cojocaru, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016, urma să fie admis, cu casarea totală a hotărîrii recurate și trimiterea cauzei la rejudecare, deoarece instanța nominalizată la judecarea cauzei a admis eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Raționamentele care stau la baza acestei conchideri rezultă din faptul că, instanța de apel în partea descriptivă a deciziei adoptate, pe de o parte consemnează că există o datorie între inculpați și partea vătămată rezultată din relațiile civile existente între aceștia, iar pe de altă parte reține că din probele cercetate nu se demonstrează că careva mijloace bănești au fost transmise de către partea vătămată inculpaților.

Față de cele expuse, considerăm că în prezenta cauză penală, reieșind din circumstanțele de fapt constatate de instanța de apel și probele cercetate, totuși instanța

urma să facă claritate asupra existenței sau inexistenței mijloacelor bănești transmise inculpaților de către partea vătămată.

În consecință, susținem opinia că, în cauza deferită judecății, motivarea soluției adoptate de instanța de apel contrazice dispozitivului hotărârii pronunțate de aceasta.

În temeiul art. 339 alin. (7) Cod de procedură penală, expunem și semnăm prezenta opinie separată, care urmează a se anexa la dosar.

Judecător

Petru URSACHE

Judecător

Ghenadie NICOLAEV